միայնութեան եւ անգործութեան մէջ աւելի կը զգար այդ սիրոյն վէրքը քան թէ պատերազմաց շառաչմանց եւ զբաղմանց մէջ:

Այս դառն վիճակեն հալած, հիւանդութենէ եւ անօթութենէ փոխուած էր դիւցազն քաշին կերպարանքը. եւ գրեթէ մոռցուած Գուրգէն մոռցուած երբ կը տքնէր, բանտապանը ներս մտաւ օր մը «Երթանք,— ըսաւ,— քեզ Տիկին մը կուզէ տեսնել»:

— Ի՞նչ Տիկին է այդ, որ կուզէ զիս տեսնել:

— Հրաման ունի ամիրապետեն զքեզ տեսնելու, քալէ՛ երթանք:

Ծանրաբեռնեալ շղթայուք հետեւեցաւ Գուրգէն եւ մտաւ մաքուր սենեակ մը, ուր վայն վերարկուաւ եւ քօղով ծածկուած կին մը բազմոցի վրայ նստած էր. երկու սեւ ներքինիք աջն ու ձախ պատկառանոք կանգնած էին: Այն կինը, այդ խափշիկները լաւ ազդեցութիւն մը չըրին Գուրգէնի վրայ, եւ վտանգ մը զգաց, թէպէտ աներկիւղ էր ամէն բանէ, վասնզի մահվնէ երկիւղ չունէր: Ուստի անտարբեր աչօք նայեցաւ կնոջ վրայ, վերջը պատուհանեն նայեցաւ Որմեայ գեղեցիկ լճին, նայեցաւ երկինք, նայեցավարեւուն, որու ճառագայթներէն զրկուած էր ամիսներով:

Երբ բանտապանը դուրս ելաւ, չարժեցաւ քօղերու տակ ծածկրուած արձանը.

— Անհաւա՛տ շուն, կը ճանչես զիս,— ըսաւ հերկէր եւ խիստ ձայն մը: Քօղը մէկդի ըրաւ եւ Ապահունեաց արաբ կինը իւր դեղնած եւ տգեղ կերպարանոք երեւցաւ յայտնի Գուրգէնի աչքին:

— Յարկ չի կար,— պատասխանեց սա անխռով,— այդ ոսկեգոյն երեսիդ գեղեցկութիւնը ինձի ցցնելու, այդ անշնորհք նախատական խօսքերը, այդ անճոռնի ձայնը, որ ոչ կնոջ է եւ ոչ մարդու՝ յայտնի ըրին ինձ թէ ամենեն անզգամ անձին ում կենացս մէջ հանդիպէր եմ, առջեւը կը կենամ: Ծածկէ՛ երեսդ, որ կրօնիդ անհնազանդ չի գտնուիս, եւ ես իմ խաւար բանտես աւելի տգեղ բան մը չի տեսնեմ.